

קידושין כא

ויקרא פרק כה

(כד) ובכל ארץ אחרתכם גאלה תתנו לארץ:
(כה) כי ימוך אחיד ומכר מאחזתו ובא גאלו הקרב אליו וגאל את ממכר אחיו: (כו) ואיש כי לא יהיה לו גאל והשיגה ידו ומצא כדי גאלתו:

(כט) ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו: (ל) ואם לא גאל עד מלאת לו שנה תמימה וקם הבית אשר בעיר אשר לא לו חמה לצמיתת לקנה אתו לדרתיו לא יצא ביבל: (לא) ובתי החצרים אשר אין להם חמה סביב על שדה הארץ יחשב גאלה תהיה לו וביבל יצא:

(לה) וכי ימוך אחיד ומטה ידו עמד והחזקת בו גר ותושב וחי עמד: (לו) אל תקח מאתו נשף ותרבית ונראת מאליה וחי אחיד עמד: (לז) את כסף לא תתן לו בנשף ובמרבית לא תתן אכלך: (לח) אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ פנעו להיות לכם לאלהים:

(לט) וכי ימוך אחיד עמד ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד: (מ) כשכיר כתושב יהיה עמד עד שנת היבל יעבד עמד:

(מו) וכי תשיג יד גר ותושב עמד ומך אחיד עמד ונמכר לגר תושב עמד או לעקר משפחת גר: (מח) אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו: (מט) או דדו או בן דדו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או השיגה ידו ונגאל: (ג) וחשב עם קנהו משנת המכרו לו עד שנת היבל והיה כסף ממכרו כמספר שנים כימי שכיר יהיה עמו: (גא) אם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף מקנתו: (גב) ואם מעט נשאר בשנים עד שנת היבל וחשב לו כפי שניו ישיב את גאלתו: (גג) כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא ירדנו בפרך לעיניו: (גד) ואם לא יגאל באלה ויצא בשנת היבל הוא ובניו עמו: (גה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם:

תחילת פדיון	סוף פדיון	יובל	לווה וגואל וגואל לחצאין
רק לאחר שנתיים	עד היובל	חוזר	לא
מיד	עד היובל	לא חוזר	כן
מיד	רק בשנה הראשונה	לא חוזר	ר' שמעון כן חכמים לא

הברייתא שהובאה להקשות: *אכא פלגא פלגא* - מלמד, שלוה וגואל וגואל לחצאין;

למה נלמד מדרשה: שיכול והלא דין הוא:

- ומה מוכר שדה אחוזה שיפה כחו, שאם הגיע יובל ולא נגאלה חוזרת לבעליה ביובל - הורע כחו שאין לוה וגואל וגואל לחצאין,
 - מקדיש שהורע כחו, שאם הגיע יובל ולא נגאלה יוצאה לכהנים ביובל - אינו דין שהורע כחו שאין לוה וגואל וגואל לחצאין!
- קושי: מה למוכר שדה אחוזה - שכן הורע כחו ליגאל מיד, תאמר במקדיש - שיפה כחו ליגאל מיד? תירוץ: מוכר בית בבתי ערי חומה יוכיח, שיפה כחו ליגאל מיד, ואין לוה וגואל וגואל לחצאין!**

קושי על התירוץ בדברי הברייתא: א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי, איכא למיפרך: מה למוכר בית בבתי ערי חומה - שכן הורע כחו ליגאל לעולם, תאמר במקדיש - שיפה כחו ליגאל לעולם?

תירוץ: א"ל רב אחא סבא לרב אשי: משום דאיכא למימר ניהדר דינא, תיתי במה הצד!

מוכר שדה אחוזה	מוכר בית בבתי ערי חומה
יפה כחו - נגאל לעולם	הורע כחו - אינו נגאל לעולם
הורע כחו - אינו נגאל מיד	יפה כחו - נגאל מיד
לא	לא (לשיטת חכמים)
הצד השווה שבהן - שנגאלין, ואין לוה וגואל וגואל לחצאין, אף אני אביא מקדיש - שנגאל, ואין לוה וגואל וגואל לחצאין.	

קושי: א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא, איכא למיפרך: מה להצד השווה שבהן - שכן הורע כחו ליגאל בשנה שניה

	מוכר שדה אחוזה	מוכר בית בבתי ערי חומה	מקדיש
האם יפה או הורע כוחו?	הורע כוחו – אינו נגאל בשנתיים הראשונות	הורע כוחו – אינו נגאל לאחר שנה הראשונה	יפה כוחו – נגאל בשנה השנייה
האם גואל לחצאים?	לא	לא (לשיטת חכמים)	כן!!

תירוץ: א"ל רבינא, משום דאיכא למימר: עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים יוכיח, שיפה כחו ליגאל בשנה שניה, ואין לזה גואל וגואל לחצאין.

	מוכר שדה אחוזה	מוכר בית בבתי ערי חומה	עבד עברי	מקדיש
האם יפה או הורע כוחו?	הורע כוחו – אינו נגאל בשנתיים הראשונות	הורע כוחו – אינו נגאל לאחר שנה הראשונה	יפה כוחו – נגאל בשנה השנייה	יפה כוחו – נגאל בשנה השנייה
האם גואל לחצאים?	לא	לא (לשיטת חכמים)	לא	לא!

שאלה: בעא מיניה רב הונא בר חיננא מרב ששת: המוכר בית בבתי ערי חומה, נגאל לקרובים או אין נגאל לקרובים?

- **דאמלנו דאמלנו** משדה אחוזה גמר, מה שדה אחוזה אינה נגאלת לחצאין ונגאלת לקרובים, אף האי נמי אין נגאל לחצאין ונגאל לקרובים,
- או דילמא כי כתיבא גאולה (פסוק כו) - בחצאין הוא דכתיב, בקרובים לא כתיב?

ויקרא פרק כה

(כד) וְכָל אֶרֶץ אֶחָדְכֶם גָּאֵלָה תִּתְּנוּ לְאֶרֶץ: (כה) כִּי יִמָּוֶה אֶחָד וּמָכַר מֵאֶחָדָו וְכָא גָאֵל הַקָּרֹב אֵלָיו וְגָאֵל אֶת מִמְכָּר אֶחָיו: (כו) וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה לוֹ גָּאֵל וְהִשְׁיֵגָה יָדוֹ וּמָצָא כָּדִי גָאֵלָתוֹ:

תשובת רב ששת: א"ל: אינו נגאל.

קושי 1 על רב ששת: איתיביה: **ככף...דאמלנו תתנו - לרבות בתים ועבד עברי**; מאי לאו בתי ערי חומה?

תירוץ: לא, בתי חצרים.

קושי: בתי חצרים, בהדיא כתיב בהו: **על שדה הארץ יחסי**!

תירוץ: ההוא (**ככף...דאמלנו תתנו**) לקובעו חובה, ואלבא דרבי אליעזר; דתניא:

רבי יהושע	רבי אליעזר
ולא את אמכר אחיו - רשות, אתה אומר: רשות, או אינו אלא חובה? ת"ל: ואיש כי לא יהיה לו גואל, וכי יש אדם בישראל שאין לו גואלים? אלא זה שיש לו ואינו רוצה ליקח שהרשות בידו	ולא את אמכר אחיו - רשות, אתה אומר: רשות, או אינו אלא חובה? ת"ל: ככף בישראל שאין לו גואלים? אלא זה שיש לו ואינו רוצה ליקח שהרשות בידו

קושי 2 על רב ששת: אמרי ליה רבנן לרב אשי, ואמרי לה רבינא לרב אשי:

- בשלמא למ"ד, לרבות בתי ערי חומה (לדין קרובים), היינו דכתיב **ככף**,
 - אלא למ"ד לרבות בתי חצרים, מאי **ככף**?
- קשיא.

קושי 3 על רב ששת: איתיביה אביי: **מה ת"ל יאמלנו יאמלנו ג' פעמים? לרבות כל הגאולות שנגאלות כסדר הזה**; מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי?

תירוץ: לא, בתי חצרים ושדה אחוזה.

קושי: בתי חצרים ושדה אחוזה, בהדיא כתיב: **על שדה הארץ יחסי**!

תירוץ: כדאמר רב נחמן בר יצחק: לקרוב קרוב קודם, ה"נ לקרוב קרוב קודם.

שאלה על מה שנאמר בתירוץ: היכא איתמר דר"נ בר יצחק?

תשובה: אהא דאיבעיא להו:

שאלה: עבד עברי הנמכר לישראל, נגאל לקרובים או אינו נגאל לקרובים?

- אליבא דרבי לא תבעי לך, דאמר: מי שאינו נגאל **כאלף** נגאל בשש, אלמא לא מיפרק,

- כי תיבעי לך - אליבא דרבנן, מאי?

○ ילפינן **שכיר שכיר** ולא דרשי **יאלף**,

○ או דילמא **יאלף** - לזה ולא לאחר?

תשובה 1: ת"ש: **כאלף דאלף תתנו - לרבות בתים ועבד עברי**; מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי הנמכר לישראל.

דחיית התשובה: לא, עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים.

קושי על הדחייה: עבד עברי הנמכר לעובד כוכבים, בהדיא כתיב

ביה: **או דלדל או כן דלדל יאלף**.

תירוץ: ההוא לקובעו חובה, ואפי' לרבי יהושע.

תשובה 2: ת"ש: **מה ת"ל יאלף יאלף יאלף ג' פעמים? לרבות כל**

הגאולות שנגאלות כסדר הזה; מאי לאו בתי ערי חומה ועבד עברי הנמכר לישראל.

דחיית התשובה: לא, בתי חצרים ושדה אחוזה.

קושי על הדחייה: בתי חצרים, בהדיא כתיב בהו: **אל שדה הארץ**

יחסי!

תירוץ: אמר רב נחמן בר יצחק: לקרוב קרוב קודם.

שמות פרק כא

(ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם: (ג) אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו: (ד) אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניו והוא יצא בגפו: (ה) ואם אמר לאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי: (ו) והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם:

דברים פרק טו

(יב) כי ימכר לך אחיד העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך: (יג) וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם: (יד) העניק תעניק לו מצאנך ומגורך ומיקבך אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו: (טו) וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך ה' אלהיך על כן אנכי מצוה את הדבר הזה היום: (טז) והיה כי יאמר אלקיך לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב לו עמך: (יז) ולקחת את המרצע ונתתה באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן: (יח) לא יקשה בעינך בשלחך אותו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך שש שנים וברכך ה' אלהיך בכל אשר תעשה:

דברים פרק כא

(י) כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלהיך בידך ושביית שביו: (יא) וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה: (יב) והבאתה אל תוך ביתך וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה: (יג) והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך ובכתה את אביה ואת אמה גרח זמנים ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה: (יד) והיה אם לא תפצת בה ושלחתה לגפשה ומכר לא תמכרנה בכסף לא תתעמר בה תחת אשר ענייתה: ס

